

BEREGI ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP, VÁRMÉGYEI ÉS TÁRSADALMI KÖZLÖNY.

Kiadja a szerkesztőség.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Beregszász, Árpád-utca 5. szám.

Felolós szerkesztő:
Dr. Bálint Jenő

Szerkesztők:
dr. Balkányi Aurél
Rácz Lajos

Előfizetési ár:
Egész ávról 8 kor. Készenléti részére 5 kor. Egyenlő részre 20
Hirdetési díjak: megállapodás szerint.

Hirdetések felvétele a helybeli dohánynagyözsdében.

Pusztulás veszélye.

Még nem egészen 100 éve, hogy egy angol tudós, ki Malthus névre hallgatott, azt a felfedezést tette, hogy az emberek szaporodása elébb-utóbb katasztrófára fog vezetni. Ezt a felfedezést a tudakosság mezébe öltöztette és felállította a róla elnevezett Malthus-féle theoriát.

Mint mindennek ennek is akadtak követői, csak hogy ezek nem a szép, nem a nagy tömegből sorakoztak, hanem azokból, kik anyagi gondokkal nem küzködnek és kik utódaiknak a könnyű megélhetés módját biztosítani tudták. Amíg tehát csak a kiváltságos gazdagok vették be a Malthus-féle bolondgombát, nem volt ok az aggodalomra, azonban újabban anyaviban változott a helyzet, hogy ím már a népben és annak széles rétegében rohamosan terjed a veszélyesnek felismert tan, mert divatba jött a két gyermek rendszer „egyke” is, melynek természetes következménye a népesség számarányának ijeszítő mérvben csökkenése.

A kulturálmokban — és nem nálunk — hamar rájöttek arra, hogy az emberiségnek nincs drágább kincse, mint maga az ember. Rájöttek arra, hogy nem az egyesekben, hanem a tömegben rejlik a nemzeti erő és hogy a legnagyobb lángész nem pótolja a hiányzó tömeget, de sőt arról is meggyőződtek, hogy a modern fejlődés tömegek nélkül el sem képzelhető, hogy a Malthus tan által kilátásba helyezett és az emberek szaporodása folytán megjósolt katasztrófa nem egyéb mint agyrém, mert a tudomány, az ipar, és kereskedelemnek ezer módja van a tömeg megélhetését biztosítani.

Ennek tudatában minden kulturálm törekszik a népeseledést előmozdítani. Nálunk is történik ilyesféle valami. Szaktanácsokat tartanak, törvényt hoznak, rendeletet bocsátanak ki, de a mi nyomoruságos közigazgatásunknak sejtelve sincz teendőiről. Mi neki a nép pusztulása? A képzettség és a tehetség oly alacsony nívóján mozog, hogy lassan-lassan

beáll a stagnatis és azután természetesen az elnéptelenedés is.

Nálunk az elnéptelenedés veszélyét még előmozditja a kivándorlás. Évről-évre nő az az embertömeg, melyet a magasabban fejlett államok fölünk elvonnak, melyet nem pótol a szülések emelkedése, mert épen ellenkezőleg, a szülések napról-napra csökkennek. Még ezelőt 30 évvel minden 1000 főre 57 szülés esett, míg most 1000 főre 35 szülés esik, mert már nálunk is a két gyermek és az „egyke” rendszerének hódol a nép nagy tömege és hogy a baj még nagyobb legyen, a házasságkötések feltűnő módon fogynak, úgy hogy csak ezen év első hét hónapjában a múlt évhez viszonyítva Magyarországon 15380-nal kevesebb házasságot kötöttek.

Ha nem utaznánk mindig magas politikában, ha a fuzió létrejöttét nem helyeznők mindennek felé, a mi kormányfőnk legszentebb kötelessége volna ezen komoly kérdéssel komolyan foglalkozni, mert hiszen elvitáztatatlan, hogy Magyarország Európának leg-

„BEREGI ÚJSÁG” TÁRCÁJA.

Fehér virágok.

A fehér szegű volt virágod egykor,
Ugy ősz felé, hogy megismertelek.
Azóta, haj! az álmod álma járja,
Egy egész tavaszt éltem át veled!

Az első voltam: fehér szegfűdhez,
Ugye virágom, oly jól illik ez . . .
Tavasz felé, hogy jutunk mostanában;
Oh mondd, oh mondd, a második ki lesz!

A nefelejcs hív, kék virágja szólit,
A piros rózsza mosolyog feléd,
Rezeda csábit, kebledre vágyik . . .
Vajh lesz-e hely a szivben is elég?

Egy egész mező bókol hajladozva,
Egy egész mező kéri a szived
Lelopva a szivárványt az egekből . . .
Oh el ne hagyjad szentem, a szined!

Válazd a mirtust; a menyasszonyi fátyo't,
Nebánd, ha itt egy világ is veszett!
Jöjjön a liljom: a halotti ágyon
Én ott leszek . . . az utolsó leszek!

Falusi majális.

(Folytatás és vége)

Ellenben igen sokan voltak, akik zsarnoksággal vádolták. Elítélték pazarló toaletjeit, azt hirdették, hogy szeszélyes, nagyravágyó, nem szereti az ő kis vidám doktorkáját. Megrótták azért, mert örökösen könyveket olvasott, sőt Uram bocsá' talán még ő maga is írta. Sokan azt mondták, hogy a doktornak tíz annyi jövedelme volna, ha a felesége is olyan szerény, egyszerű nő volna mint ő, viszont, mások a doktor nagy prakszját az asszony imponáló megjelenésének tulajdonították. Szóval itt lehetetlen volna a véleményeken eligazodni.

Benn a táncteremben javában folyt a tüzes csárdás. A méltóságos urfi és a pikáns kis molett barna asszony oda vegyültek a táncolók közé.

A doktor is csakhamar kikeresett egy szép fehér arcú asszonykát és a doktorné mosolyogva állott a virágfüzérés ajtóban és őket nézte. Volt abban a mosolygásban valami szelid bánat, valami gyenge guny és diadal afelett, hogy azok ott a duhajkodásban milyen aprók, milyen egyformák — milyen léha felületesek . . . Virágos legyezőjével

gyengén hűsítve arcát — nemcsak egy kosarat kellett adjon, amíg meggyőzhette az ismerőseit arról, hogy ő nem táncolni jött ide . . .

Mosolyogva szabadkozott és védkezett a kényszerítő körülményektől s talán észre sem vette, hogy a heves csárdásból az urfi kigyulladt arccal kimenekült, — a szép táncosnőjét jobb kezekre bizta és fehér kendőjével erősen törölgette homlokát — oda lépett mellé, közel mellé.

Szembe néztek. Kapcsolódott a tekintetük. Mint két delejes kapocs összezárták egymás lelkét. Érezték, hogy nincs semmi szó. Bármint ok nélkül kellene elmondani. Nincs semmi szó, ami kifejezné, hogy miért nem táncol tovább az egyik? s miért nem ment el egyáltalán a másik. Együtt meg épen lehetetlennek látszott, hogy ők együtt táncoljanak.

Az asszony sokkal okosabb volt és uemesebben vonzódott ehhez a fiúhoz, hogysem a csárdás közönséges ürügye alatt a karjaiba olvadjon. A fiatal embernek talán sokkal jobban tetszett ez az asszony, hogysem megpróbálta volna vérizgató melegséggel a vállához huzni, amikor meg sem csókolhatta,

termékenyebb vidéke, a magyar paraszt mintegy teremtve van a mezőgazdaságra, ebben a tekintetben nincs párja széles világon, de mit ér ha nincs alkalma érvényesülni, mert hiszen az ország talajának négytized része latifundium, az ország egy harmad része kötött birtok. A természet az ércek és kőszén sokaságával áldott meg, melynek felhasználásával hatalmas ipart lehetne teremteni, de a mi parlamentünk többsége az ipar és kereskedelem cél tudatos fejlesztésének határozottan ellensége. Agrarius hajlamai vannak, minden reakcionárius. Home steadról álmodozik, jólehet elismeri, hogy a home stead behozatala nemzeti szerencsétlenség, mert ennek az intézménynek csak ott van létjogosultsága, hol a nemzeti jólét alapja a fejlett ipar és kereskedelem. Mi itten a határtalan lehetőségek országában élünk. Ez az ország lehetne gazdag és hatalmas, de mi a természet nyújtotta gazdag kincseket érintetlenül hagyjuk és összetett kezekkel nézzük, hogy a népesség togy, a gazdaság és jólét forrásai elapadnak és a kullogunk, vagyis jobban mondva mondva minden téren határozottan hátramaradunk.

Hogy kormány férfiak ezt ne tudnák, még feltételezni sem szabad és ha mégis minden cselekedetük az ellenkezőre vall, azt csak annak lehet tulajdonítani, hogy nem ők vezetnek, hanem őket vezetik és pedig oly elemek, kik a személyes érvényesülés kedvéért az ország nyugalmát, fejlődését és felvirágozását is feláldozni képesek.

Vissza kell térni a tiszta és nemes szabadelvűséghez, nem a strébereket kell támogatni és nem azt kell nézni,

hogy vakon követő párttag kerüljön a képviselőházba, hanem az igazi tehetségeket kell behozni, mely gondolkodni képes. Nekünk nem pretorianusok, hanem férfiak, emberek kellenek, kik az igazat akkor is megmondják, ha a hatalmasnak nem tetszik is. X

Gyöngyösy István.

(1620—1704).

Írta: Gyöngyösy László.

Immáron kétszáz négy esztendeje alussza örök álmát jeltelen sirjában Csetneken a XVII.-ik század legnagyobb költője, a magyar költői stílus nagymestere, az öreg, jó Gyöngyösy István. Talán, éppen a midőn e sorok napvilágot látnak ez előtt kétszáz négy esztendővel ugyanazon a napon hunyta le örökre szemét, hiszen kimulása napjáról pontos feljegyzésünk nincsen annyit tudunk csak erről is, hogy szeptember hó 20-ika és 30-ika közt halt meg.

Gyermekkorára ifjusága abban az időben telt el, mikor a magyar névnek Bécsben, Konstantinápolyban híre, neve, becsülete volt. Bethlen Gábor vassal fizetett a németnek, a török császár tenyerén hordozta s bár vérözön árán megmentette a magyar alkotmányosságot, a lelkiismeret szabadságát. I-ső Rákóczy György még egyszer diadalmasan lobogtatta meg a magyar zászlót. A linci békéről azt hitték, hogy örökre biztosította a magyar szabadságot. De nem hiába hirdették már a század közepén a labanc püspökök, főurak: „Meghalt Bethlenetek, nincs Rákóczy Györgyötök, uralkodik az absolutus rex.” A század közepén tervszerűen Bástia hóhér munkája után másodszer megindult az erdélyi magyarság kiirtása, Ahmed nagy vezér és a bécsi udvar tukos szövetségével, a szultán tudta nélkül és a hata megett, a ki megütözközve vezérét is meg akarta fojtatni, mikor II-ik Rákóczy György

bukása után Erdély szörnyű romlásáról értesült. De már akkor Bécs célját elérte. A magyar szabadság erős vára Erdély megdőlt s az udvar elérkezettnek látta az időt, hogy „a nyakas magyart spanyol csizmába szorítsa.”

Száz egynehány esztendő egy szempillantás sincsen az idők végtelenségében, őz örök életre hivatott nemzet életében is vajmi csekély időszak, de a mai nemzedeknek fogalma sem lehet azokról a rémes, szörnyű, vérzuhatagot öntő jelenetekről, a melyek nyomán magyar országot rabigába akarták dönteni. Maga a spanyol követ észrevette, hogy itt nem vallásháború, de rideg, ördögi, számító politika uralkodik, mikor az istentelen eretnekeket irtották, a kik valamennyien magyarok voltak. És a magyar volt e rettenetes időkben is saját fájának a legnagyobb ellensége. A kitért, convertista bécsi zsoldba állott magyar volt legkegyetlenebb gyilkosa nemének. Abban az időben ment tönkre a felvidék magyarsága, mikor a labanc magyarok versenyezve, csehet, morvát, lengyelt szállítottak ide az elűzött magyarság helyére. A híres felszabadító hadjárat után, a mikor a török innen kitakarodott, a magyarság megfogyva, területe sivalagá a rókák, farkasok tanyájává lett.

Gyöngyösy látta a kuruc királyt, a kinek kardja Bécsig véret utat vágott, a kiról és szépséges feleségéről oly ragyogó sorokat írt, élete alkonyán megírta Zrínyi Ilona fiának Rákóczi Ferencnek dicsőséges előnyomulását s avval a reménységgel zárhatta le szemét örökre, hogy a mint maga oly szíven énekelte: „Meg jön az idő, a mikor kalpag szabrendet a kalapnak!” Ur lesz a magyar Magyarországon.

Ime a vagyonszerző Janos procurator fia ma uradalmi tanácsosnak mondanak, bőven kivette részét e kor embertőlötti küzdelmeiből. Az ősi eperjesi kollegium növendéke tudományjal és

meg sem simithatta szőke, sima, hamvas nyakát.

Egyáltalán tudta felőle, hogy nem jár kitaposott ösvényen.

Tudta, hogy mindenre képes lenne azért, akit szeretne, de csakis olyan mindenre, amit senki más nem produkált ezen a téren.

Azért ők megelégedtek azzal, ha összenézhetek: itt ebben a tarka vidám társaságban két szomorú lemondó lélek ölekezett össze a pillantásukban. Miután többen körülvették őket társalgás keletkezett ott, diskrét, halk tónusokban az asszony vezette a szót, beszélgettek mindenről a nap alatt, csak arról nem, amire gondoltak. Arról tilos volt szót tenni. Később a doktor is abba hagyta a táncot és odaállott a felesége mellé, udvarolt neki, legyezte és limonádét hozott.

— Minden csak limonádé! kacagta az asszony, mikor egy főrendező a karját ajánlotta, hogy a vacsorázó terembe vezesse.

A méltóságos urfi két inasa csinos uniformisban sürgött-forgott, rakott tálcákon apró zöld sikkés ananászokat hordtak körül és vérbélű görögdinnyét. Kavarodás, zajongás támadt. Megrohanták az asztalokat, mindenki kereste a magáét. Evőeszközöket

kotortak elő az élelmiszerek kosarából Hallani lehetett kedves kináló hangokat — szíves invitálást.

— Kérem egyen a mi peccsenyénkből. — Csak egy kis libacombot. Nézze ez a torta csokoládéból van!

És nemsokára mindenki megtalálta a neki valót, élénk, egészséges étkezés kezdődött. A huspiramisok rende kisebbedni kezdtek, a torták belvilága láthatóvá tette, hogy nemcsak a tetejére jutott a jófajta izekből... Az urfi régi tűzes borai valami új eleven áramlatot varázsoltak a vacsorázó társaságban. Hallani is lehetett halk gyöngyöző, esiklandozó nevetéseket. Természetesen a méltóságos urfi a kicsiny molett élvezeteg barna asszonyja mellé kellett jusson a rendezés folytán.

Hogy a mély tekintetű szőke doktorné éppen a háta megé került, arról pedig a rendezőség épen nem tehet. Így is meg lehetnek elégedve, hiszen ha jól hátra hajlik az egyik épen a másik hátgerincét érezheti legközelebb — ennél kellemesebb érintkezési pontot aligha találhattak volna véletlenre. Szűken lévén az asztalok összetakolva gyakran megtörténhetett, hogy akaratlan érintették így egymást.

Legtöbbször azután, ahogy a cigányok bjöttek oda hallgató nótákat huzni és a méltóságos urfi azt parancsolta a primásnak: „végig mentem az ormódi temetőn.”

Az asszonynak, a szőke doktornének is ez volt a nótája, még az édes apja is ezt huzatta valamikor, ha duhajkodni akart szép csendesén. Milyen jól esett hátra billenteni kicsit azt a hatalmas, erős derekát és tudtára adni ezzel „valakinek”, hogy bizony eltalálta a legkedvesebbet.

Volt már magának vörös bársony zsebkendője? kérdezte valaki csamcsogva evés közben a papot, aki tulon tul bele kostolt az urfi tűzes régi boraiba és máris toasztírozni kezdett virágos stílusban remekelve.

— Vörös bársony zsebkendője bizonyosan nem volt, de régi szeretője azt hiszem igen!

A méltóságos urfi felelte ezt a pap helyett, és két asszonynak egyszerre kezdett udvarolni úgy, hogy a harmadik elhatározta, hogy a mint lehet haza fog menni. Közben azonban neki is csapták a levét. Banális bökök hangzottak, nevetés, pohár koccintás...

Valaki halkán dudolta a cigány után „Elvesztettem — elvesztettem” —

nagy tehetséggel felvértezve indult neki a magyar közélet véstetjes rettentő forgatagának. A Karc törvénykönyv, a német „hóhér generálokkal“ szemben fufangos alkudozó képesség, csábitó, édes zengésű lant voltak fegyverei.

Ha dióhéjba szorítjuk is munkálkodása különböző széles mezőit, csodálkozással kell adóznunk e nagy embernek, a kinek vére nem volt drágább, mint azé a szegény legényé, a mint akkor a magyar katonát hívták, a kiról a nóta is mondja: „olcsó vérhullása“. Mint fiatal házas, seregbíró, századosi ranggal a füleki végvárból a mindennapl leshányásban része van; látja, hogy a törököt megtámadva ezt lováról verik le, annak fejét veszik, téregetik össze őket, mint a juhokat, kinek kópját vernek a hátába, kinek puskalövés esik a mellébe és „skarlat-szin“ festi a zöld pázsitot.

Wesselényi, Szédri Mária, az Andrássyak ismételve elismerik, hogy élete számtalan veszélyeztetésével őrizte meg értékeit a hűséges procurator. Mint a Wesselényi-összeesküvés zajtalanul dolgozó diplomatája a füleki vár földalatti sötét üregeibe kerül, a honnan hite hagyásával menti meg ősz felét, mert meg vagyon irva az egykoru irásokban: „Nem leszen bántódások, csak pápistákká kell lenniök.“

A magyar törvény könyvvel kezében egész életén keresztül védelmezi fajtáját. Nem csak híres, nagy prveuratur, hanem a legnagyobb magyar asszony Zrinyi Ilona tanúságtétele szerint az ország egyik legnagyobb jogtudósa. Vármegyék esküdtje, táblabírája, szolgabíró, alispán, követ, Heves, Nógrád, Pest, Abony, Borsod vármegyék ügyeinek oszlopos támogatója, különben és legfőképen Heves és Gömör megyék első embere, a ki az élet veszedelemmel járja a hóhér Spankau, Spork, Cobb német rabló táborait, fejével játszik, fogságot szenved . . .

És csodálatos képen ez óriási testet és lelket megőrlő tevékenysége mellett a költői dicsőség fényes ragyogó koszorujával is övezte homlokát, a mi nagy és sok oldalú tehetségének kiálló tanubizonysága.

Igazi költői természet volt. Otthon veszedelmes utjain, zajongó csöcselék háborgása közben mindenütt megpendítette lantját. Minden körülmények között kitör belőle a költői ér, ir, dalol, mert belső ösztöne hajtja. Epikai és különösen lyrai költeményei közül igen sok elkallódott, kéziratait elkapdosták, évek múlva is nagy bajjal jutott hozzájuk, szerelmes versei közül egyik másik névtelenül leírva maradt meg, csak a stilus árulja el szerzőségét. Abban az időben nem jelenhettek meg a szerelmes sóhajok, csak titokban gyönyörködtek bennök eleinte. Gyöngyösy is csak lopva mer ilyet dalolni. Méltóságát alólinak találva.

Pedig Gyöngyösy nagy lyrai tehetség és a költői leírások igazi mestere. Hogy ebben az irányban nem virágozott nagy tehetsége, azt nagy tudománya, társadalmi állása és a régi-

ség iránt való nagy tisztelete magyarázza. A jámbor Tinódi iránt valóságos csodálattal viseltetik. Az ő módján akart haladni. Csakugyan elbeszélő hőlteményeinek magva tiszta valóság, csak színelni akarta a tényeket. De lyrai hive elragadja, mesteri leírásai ma is mintaszerűek, ragyogó szinte keletiesen bujálkodó hasonlatait pazar kézzel szórja. Ezek a szebbnél szebb hasonlatok Vörösmarty, Petőfi csodás szépségű elragadó képeinek méltó elődei. Hány hasonlata, képe nagyköltőink műveiben él mai napig. Ma is hat, elragadja az olvasót, milyen hatással lehetett ujságánál fogva a régi olvasókra, azt fölőleges bővebben magyarázunk. Ezt a színes ragyogó nyelvet a saját tehetségén kívül a régi virágénekből is merítette. Abból az üditő forrásból is merített, a mely minden nemzet költészetének ujjá szülője: a népköltészetből. A mennyire tultesz rajta Zrinyi a jellemzés és szerkezet dolgában, éppen olyan bámulatos emelkedéssel teremtette meg egyszerre Gyöngyösy az epikai és lyrai költői nyelvet. Zrinyi verselése durva, magyartalan, s idegen szerű, bár olykor-olykor az erő zord fenségét érezteti olvasójával, Gyöngyösy mestere a verselésnek, könnyen, dallamos nyelvében összeolvad a régi magyar költők és a népköltészet nyelve. Mint nyelvművészhez, csak Arany Jánoshoz hasonlítható, a ki saját valómása szerint is hozzá járt iskolába.

Kora felfogásából magyarázható, hogy „tudós költő“ is akart lenni. Nagy kedvteléssel mutatja mennyire otthonos a mitológiában. Páldáit, hasonlatait fölőss számmal szerzi be innen is. Ovidius szeretete, klasszikus műveltsége csábitja erre. Ez a tarkítás már kevebbé szerencsés, de erény volt a régidk szemében, akik váltig dicsérték emiatt tudós mivoltát.

Igy találta mindeu olvasója örömet mankáiban. Tüzes, lángoló, hazaszeretetről tanuskodó sorai, verseinek klasszikus színezete elragadták a férfiakat, szerelmes sóhajtsai, történetei az asszonyok, leányok kedves költőjévé tették. Csakugyan a női szépségnek nagyobb énekese nincs nála az egész magyar irodalomban. Ahogy Zrinyi Ilonát, Széchy Máriát és más szerelmes asszonyait, leányait leírja, az mai napig felülmulhatatlan. Olvassuk, olvassuk és nem tudunk a szivárvány összes színeiben pompázó leírásait betelni.

Igy lett ő hosszú másfélszázadon keresztül korlátlan tejedelme a magyar költészetnek, a kihez — általános felfogás szerint — különb poétát magyar anya nem szült a világra. Az idő kikezdte az ő költészetét is, de példadása örökös. A mult költői hagyományait adta át tökéletesebb formában a jövődónek. Megtanított reá benünket, hogy a magyar költészet csak nemzeti talajon a magyar lélek saját-ságaiból táplálkozhatik, virágozhatik tovább, különben elsatnyul és nem lehet egyéb üvegházi növénynél. Ez örök hervadhatlan érdeme!

Az igazság nevében!

Ami régen történt, azt mondják rá . . . talán nem is igaz! . . . Pedig hát éppen az az igaz a legtöbbször, mi a multban történt! . . .

Ilyen örökigazsága különösen a magyar nemzetnek van sok! . . . Most az egyszer azonban a sok közül egyet említek meg csak és ez a bazini és szentgyörgyi grófi család dolga lenne! . . . Tudom, egynehányan savanyu arcot vágnak e szavak hallatára! Hogyisne! . . .

Mert hát ma a hivatalos világ . . . nem tud és mit sem akar tudni a bazini és szentgyörgyi gróf Szentgyörgyi-családról . . . melynek, hogy ma is lenne élő tagja . . . képtelenségnek tartják egyesek! . . . Egyesek! . . . És ezek csakis azok lehetnek, kiknek ma kezében van az a nagy vagyon, mely valaha . . . nem is régen, még csak 1500-ban, a bazini és szentgyörgyi grófi család tulajdona volt.

De hát az osztrák uralkodók elkövették azt a hallatlan dolgot (nem egyedüli eset!) hogy megjutalmazandó kedves hiveiket . . . nem a magukét adva, odaajándékozták előbb zálogjogon, később örökjogon a bazini és szentgyörgyi gróf Szentgyörgyi család vagyonát . . . ennek is, annak is, végül a Pálffy családnak! . . .

Igy aztán koldus lett s üldözött lett az a család, melynek birtokaiért kellett e sorsra jutnia! . . .

Ilyen példa, rossz példa! . . . És az ilyen igazságszolgáltatás nem helyes dolog; mint ahogy az ilyen áron szerzett birtok nem lehet áldásos dolog, annak a kezében, kinek tulajdonává lett. Mennyire igaz ez, bizonyítja az, hogy Isten keze akkor sujtotta le e birtokok tulajdonosát: gróf Pálffy Jánost Bécsben . . . mikor a bazini és szentgyörgyi gróf Szentgyörgyi-család ma élő vérbeli utóda, egy diszmunkájában megírta családj történetét, üldöztetését és Istent hivat segítségül annyi évszázad után! . . .

És mi történt?! Az, hogy a külön gróf Pálffy János, kit a szédületes vagyon boldoggá nem tett; ki egy francia marchall ágyában tudott csak aludni, s ki a Rákócziak sirboltjába temettetni rendelte magát . . . e könyv megjelenése után rövidesen meghalt. Lehet, a lelkiismeretfurdalás viete a sirba e könyv olvasása után, tudva, hogy a mig ő milliók ura, ezt valaha ősei másoktól vették el, ha mindjárt . . . érdemeik jutalmául is!

Igaz, a multban esett sérelmeket orvosolni nem lehet; de van emberi lelkiismeret és ehhez szölok, mikor azt az eszmét vetem föl, hogy ideje lenne . . . ha a Pálffy család ama tagjai, kik gróf Pálffy János után ma mint boldog örökösök dörzsölik kezeiket, emberi belátásból — mert hát paragrafusról szó sem lehet — az öröklendő milliókból legalább néhány százezret juttatnának el a bazini és szentgyörgyi gróf Szentgyörgyi család ma élő tagjához, utódjához! . . .

Ez emberséges, szép dolog lenne, kiengesztelődése a multban élt ősöknek utódaikban! . . . Ellensúlyozása ama átkoknak, melyek eme öröklendő milliókhoz fűződtek a multban és a jelenben! . . . Nemes tett! Nemesebb . . . mint egy versenyló, vagy egy prima ballerina, vagy pezsgős dáridó — miegyébb grófi szórakozás! . . .

Élvégre megérdemelné ezt a morzsát a ma élő utód, ki bírja egy ország népének a szimpáthiáját, érdeklődését és igazságérze-

tét! Hogy pedig a bazini és szentgyörgyi gróf Szentgyörgyi család ma élő utóda: Szentgyörgyi György Gusztáv neve... nem foglaltatik benne a góthai almanachban azt előre is tudjuk; de hát ennek nem Szentgyörgyi az oka, de az a bizonyos góthai almanach! Mi egyébként góthai almanach nélkül is tudjuk... vaj ki ő és merre van hazája!... Címét pedig bármelyik szerkesztőség megmondja.

Bátsi Balla Jenő.

hirlapíró történetész

U. i. WERTNER MÓR összeállítása szerint a bazini és szentgyörgyi Szentgyörgyi grófoké volt: Berencs, Szokolca, Szentgyörgy Bazin, Beszterce, Borostyánkő, Cseklész, Dévény, Ivanka, Neufeld ma Dunna vagy Tótfalu, Papfa, Szőlős, Detrekő, Konyha és Malaczka. Felistál: Népe — Karcsa, Várkony, Nádasd, Bochimir, Kolsona és Kozma, Hedvár, Kosztóány, Mitaj, Nyirpatak, Zsig, Áros, Kwze, Marócyszigete, Farkashida, és Geszt, Csukárd, Somberg, Vöröskő, Beke, Béla Csütörtök vagy esütörtökhely, Eberhard, Jóka, Királyfa, Sárosfatva, Légh, Misérd, Paka, Szemet és Torcs.

Szezonmesék.

Szeptember

Tegnap még vigan sétáltam a korzón
S hallgattam édes csendülő szavát,
Ma dide egve ráztam széjjel porzóm
S versemből kisír a méla vád:
Virágnytás volt tegnap még a téma
Ma tüszentéstől elakad a szó
S a-lant helyett, mely náthás most és néma
Felöltő és kalocsni volna jó,
Tegnap még átölelt a vérke habja,
Izadt és furdott az egész város.
Téli kabátnak vagyok ma a rabja
S ideáalom egy zsebkendő gyáros.

VEGYES HIREK.

A Mezőkaszonyi Népbank r.-t.

a Beregsom vasuti állomáson épült „Termény- és Áruraktárát” t. hó 20-án fényes bankett kíséretében ünnepélyesen megnyitja. Az ünnepélyre a következő szövegű meghívók bocsátottak ki: „A Beregsom vasuti állomáson épült termény- és áruraktárunk megnyitása alkalmából Folyó évi szept. hó 20-án vasárnap d. u. 4 órakor raktárhelyiségekben tartandó összejö etelre ezennel van szerencsénk tisztelettel meghívni, azon kérésrel, hogy szives megjelenését, illetve képviseltetésüket — melyre feltétlenül s örömmel számítunk — velünk közölni kegyeskedjék. Mezőkaszonyban, 1908. szeptember 12-én A Mezőkaszonyi Népbank részvénytársaság igazgatósága nevében: Morvay Zoltán, elnök. Kóródy Zoltán, igazgató.

— **Készül a „Dayka” szobor.** Ungvár város egyetlen szoborműve régóta vajdó ügye Romanec Mihály, az ungvári főgimnázium igazgatójának kiváló buzgóssága folytán végre a döntő lépéshez közeledik. Mint értesülünk, Szamovolszky Ödön értesítette Romanec Mihályt, a szobor bizottság elnökét, hogy a szobor elkészítéséhez szükséges előtanulmányokat befejezte s a munkához hozzáfogott, úgy, hogy az a jövő tavaszra készen lesz. — Mi lesz Árpaddal, kérdezzük mi beregszásziak.

— **Villámütés.** E hó harmadikán déltájban hirtelen nagy szél támadt Szinérváralján. A szelet hamarjában sűrű eső követte. Minden előzetes moraj nélkül egy csattanás hallatszott s a következő pillanatban lángban állt a Mándy Árpád istállója. A villám az istálló északkeleti sarkánál levő lyukon betört, a közvetlen közelben álló nagy értékű lovat megölte. A kocsis és az istállóban volt másik ló megszédült a villámütéstől, de komolyabb baja sem a kocsisnak, sem a lónak nem történt. Az istálló teteje elégett, de, ennek egy része biztosítás révén megtérül.

Zeneiskola konservatóriumi felügyelet mellett.

Veres M. Mózes okleveles zeneművész jövő hó 1-én hegedű- és cimbalom tanfolyamot nyit, a hol főleg kotta szerint fog tanítani, de naturalistákat is fölvesz és tovább képez. Az iskola vizsgáit a budapesti zene konzervatorium fogja ellenőrizni. A művészt, kinek kitűnő bizonyítványai vannak melegen ajánljuk a közönség figyelmébe. Házhoz is eljár. Gondoskodik esetleg cimbalomról. Ertekezhetni vele a z. „Emke” kávéházban.

— **Kisbögön** hamar és jól tanít naturalistákat „Drapak József zenész, Atilla-utca 39.” Házhoz is megy. Tanítási ár óránként 1 kor. 20 fillér.

— **Betörés.** 14-én éjjel Schwarz Sámuel tejüzletébe betörték és 320 korona papírpénzt elraboltak. Érdekes, hogy az üzlet a Kossuth-téren, szóval a csendőrfőposzton van körülbelül 100 lépésnyire egy érbódétól s a nagy zajjal járó redőnynek le és felhúzása s az üveg ajtó betörése sem ébresztette fel a bájos álmát alvó csendőrt.

— **Az inasok** nappali oktatása. A vármegyei közg. bizottság rendeletben utasította az áll. iskolai tanítótestületet, hogy a folyó 1908—9 tanévtől fogva az új ipartörvény szellemének megfelelőleg akként ossza be óratervét, hogy az inasok lehetőleg d. e., de mindenesetre nappal nyerjenek oktatást. A rendelet bármily üdvös s a tanítótestület részéről rég óhajtott, az iparosok némely részében előre láthatólag ellenállásra fog találni; de humanus és szociális elveinél fogva mindenesetre érvényesül. Ép azért óhajtható, hogy iparosaink kivétel nélkül eleve is támogassák — Az iparos tanulók beiratása már folyamatban van s e hó 15-én d. e. 10 órakor a tanítás is megkezdődik.

— **Hirdetmény.** Az 1909. évre választandó iparhatósági megbizottak választása céljából egybeállított névjegyzék 15 napon közzemlére folyó hó 15 napjától 29. napjáig bezárólag kitétetik és a hivatalos órák alatt a városi aljegyzőnél megtekinthető; a névjegyzékből kimaradtak utólagos felvételeiket a fenti határidőig írásban kérhetik. — Beregszász, 1908. évi szeptember hó 9-én. Gáthy, polgármester.

Meghalt az asszony miatt.

Pál Gusztáv, nagymihályi lakos, ki öngyilkossági szándékából mellébe lőtt, egy heri szenvedés után e hó 5-én kórházba meghalt. A golyót nem sikerült melléből eltávolítani, mert nagyon elgyengült. A temetés 6-án délután volt a Nagymihályi közönség óriási részvétele mellett.

— **A Székesfőváros próbaszeméltégetése Miskolcon.** Annak idején elíteltünk, hogy Budapest a miskolci személtégető kemence m. ntájára személtégető telepeket készült értesíteni. Ezt megelőzőleg meg akar győződni a személtégető kemencék működéséről. E célból már egy ízben próbaszeméltégetését rendezett a miskolci személtégetőben házi, utcai és csarnok személtéből. Az újabb égetési készleteket tiszta házi személtel a napokban végezték. A kísérlet ellenőrzésére csütörtökön este egy bizottság ment Miskolcra.

— **Mestertanfolyam asztalosok részére.** Kereskedelemügyi miniszter ur f. évi okt. hó 5-én kezdődő 8 hétig tartó mestertanfolyamot rendez az upesti állami faipari szakiskolában asztalos mesterek és segédek részére. E tanfolyamra jelentkezők lelkiismeretes képzésben részesülnek a műhely- és szakrajzban, valamint a könyvvitelben üzleti levelezésben és költségvetésben. Műzslésük fejlesztése mellett elsajátítják az asztalos-ipar legmodernebb vívmányait. A jelentkezők: mesterek érdem szerint 18—24, segédek érdem szerint lefele 12—18 koronáig terjedő ösztöndíjban részesülnek. Jelentkezések iparigazolvánnyal, segédek munkakönyvvel vagy azt helyettesítő működési bizonyítvánnyal, szülei tés bizonyítvánnyal s esetleg ipariskolai bizonyítványaikkal felszerelt bélyegtelen kérvények szeptember 17-ig az állami faipari szakiskola igazgatóságához Ujpest, Árpád ut 131. sz. in-tézendők.

— **Korcsmárosok gyűlése.** Munkács és környékének korcsmárosai f. hó 8-án összegyűlekeztek Munkácsra, hogy megvitalassák helyzetüknek sérelmes voltát. E sérelem abból származott, hogy a szesznyagkereskedők — a pénzügyigazgatóság rendlete alapján — felemelte a szesz árát s ennek dacára a szesznyagkereskedők maguk is konkurrenciát támasztottak a kiskereskedőknek. Mert a nagykeresek, és bérlők szintén árulják a szeszt kicsinyben is, a melynek a következménye az, hogy a vevő közönség inkább náluk vásárol, mert ők — a percenteket leszámítva — esetleg 1—2 fillérrel még olcsóbban adhatják a tiszta szeszt, mint maguk a kis kereskedők. Elkezdett kosszu vita után a korcsmárosok Góttessman Lipótot választották meg elnöknek s remélik, hogy a velük szemben elkövetett sérelmes eljárást sátláyon kívül helyezik, vagy hogy legalább adják egy részét elfogják engedni. A szegény és a megélhetés gondjaival küzködő emberek panasza — mi is kívánjuk — hogy meghallgatására találjon.

— **Automobil áldozata.** Folyó hó 1-én egy hatalmas automobil száguldott végig Szerednyén Ungvár felé. A körség határán gyanútlanul haladt Sponták Viszily ungordasi gazdálkodó mire az automobil egyenesen feléje tartott, oly sebességgel, hogy kitérni már nem tudott. A divatos jármű az embert összezúzta és nyomban meghalt. A főszolgabírói hivatal s a járásbíróóság, széleskörű nyomozást indított meg, annak megállapítására, hogy kik voltak az automobilon? Altitólag poroszországi nagybirtokosoké volt az automobil, a kik az eset után bejelentették a szerdenyi bírónál a széccsétlenséget, neveiket és állandó lakásaikat bemondani elefelejtették.

— **Merénylő asszony.** Szabados Iván szárdobosi lakost megcsalta a felesége. Szeretét tartott. Ugy látszik nem akarta a viszonyt tovább is csendesen folytatni és elakarta pusztítani férjét. Mult hó 24-én reggel egy fazék forró vízzel leforrázta a szerencsétlen embert, akit súlyos égési sebekkel szállítottak aszigeti kórházba. Az asszonyt a szetőjével együtt letartóztatták.

x **Mindnyájunknak kell** néha egy erősítő szer, mert folyton s munka fárasztó. Kötő erősítő szernek bizonyult a „Scott féle Emulsió” mely főleg csuamáj-olajból áll, csak hogy igen jó ízű és a leggyengébb gyomor is könnyen emésztheti. A „Scott féle Emulsió” minden gyógyszerárban kapható.

Milyen idő lesz szeptemberben?

A meteor írja; Erősebb csapadékok a szeptember 9 és 11-iki csomópontok körében várhatunk csupán, amelyek közé a telet hold napja kerül, ami mérsékli ezen csapadékos jellegnek tulerős kifejlődését. Kivéve azon megfigyelendő esetet, ha a felhőzetet éjjelenként nem lenne képes a telet hold megemészteni, mert ezen esetben nagyobb mérvű csapadék fejlődne ki a fentebbi csomópontokon vagy azok körül. Szeptember hava általában inkább melegnek és száraznak ígérkezik, mint csapadékosnak, sőt, ha a napon előjöheto erőhatások kitoréses és nem ciklonos jellegűek lesznek akkor e hónap ez idén is a kelle-ténél szárazabban fog lefolyni. A gazdák jól tesszik ha az esős jellegűeknek mondott csomópontok napját tekintetbe viszik a gazdasági teendőik körül. Szeptember hónap csomópontja, 3, 9, 10, 11, 17, 21, 22, 23, 24, 25, és 27-re esnek, melyek közül a legerősebb hatásuk a 9, 11, 23 és 25-iek.

— **Katonai kiképezés gimnáziumokban.** A vallás és közoktatásügy miniszter az elmúlt évben az ország 12 középiskolájában honosította meg a tanulókat katonai kiképezését, s mivel a próba bevált, az ez évi legújabb miniszteri rendelet szerint az ország összes középiskoláiban fogják a tanulókat katonailag kiképezni.

Gyilkosság. Borzalmas gyilkosság történt a mult vasárnap a nagybégányi határban. A bepálinkázott dohánykerülő Vajtku János nagybégányi lakost agyonlőtte, majd puskatussal a szó szoros értelmében széjjelverte Péter Sándor kisbégányi lakos fejét, a ki a

szűz dohányt akarta három társával megizlelni. Három társi elemenként s így csak ő lett a doboz a részeg kerülő dühének. A borzalmas ügyben folyik a vizsgálat.

Vérszegénység

ellenulozásul tessék SCOTT-féle Emulsiót használni, amely a vért gázdagitja és a test husát szilárdra és egészségessé teszi.

A SCOTT-féle Emulsió

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni

egyaránt hatásos fiatalnak és öregeknek. A gyors javulás meglep és kielégít.

Próbálják meg

és meg fognak arról győződni mint ahogy ezren és ezren győződtek meg róla az utolsó 32 év lefolyása alatt.

Kapható minden gyógyszerárban.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fill.

x **Farkas Mór fogspeciálta**
Beregszászon, Árpád-u. 9. Található
egész nap.

A divat.

— A *Divat Ujság* ból. —

Még fürdőznek, nyaralnak és utazgatnak divathölgyeink; de azok, a kik a divat megteremtői, — ha zart ajtók mögöt is — már javában táradoznak az új alkotásokon, melyeknek az ősszel kell feltűnést keitenöik. Szerencse, hogy ezek az ajtók nincsenek mindenki előtt egyformán elzárva, s hogy mégis van néhány kiválasztott, aki a „szentély” küszöbét átlépheti.

Ilyenkor van a divattudósítónak a legnehezebb feladata. Felvonultatják előt: az új alkotások egész tömegét és egyformán megelégedett arccal kell fogadnia mindent, akár tetszik neki az, a mit lát, akár sem. Még az olyan újításokról sem szabad ítéletet mondania, melyek néha igazán izlestenek és esetleg sokkal szebb volt az a divat, a mely megelőzte; de hát a divatnak vált-znia kell, még ha a szabón kívül senkinek se telik is benne öröme.

Az első fontosabb újítás az idényre, hogy az utcai ruha rövid kabátja helyett hosszú köpenyt fognak viselni. Ha talán nem csinosabb is a hosszuköpeny, de feltétlenül célszerűbb. Egyebekben vannak nagyon csinos szabású köpenyek és mivel a legtöbbje szorosan testhez álló, a magas termetre nagyon illik. Van egy különösen szép formája amely egészen férfikabát szabású. A sétaköpenyeket tulnyoinó részben nagyon lágy, puha szövetből készítik. Legkedveltebb erre a célre a diagonális sevió szövet (az utóbbi széles mintázatban); a sevió, posztó és kangárnes látogatásra a bársony s a ripz. Divatos szín a szürke, a világos ezüst vagy egérszürkétől a legsötétebb füstszürkéig; továbbá a rozsdaszín a szilvakék, barna, élénkzöld, epervörös és tengerészkek.

Téli öltözékekhez legkeresettebb lesz a sevron és diagonál szövet, mely nagyon hasonlít a néhány év előtt divatos homespunhoz. Kevésbé viselik majd az egyszínű szöveteket, miután a gyáripár gyönyörű szöveteket küld a piacra nagyon szép kettős színezésben; elvegyítve látjuk a feketét a szürkével, a barnát a gyöngén pirossal, a szürkét a sárgával stb. Különbözn is nagyon érdekes színhatásokat tudtak elérni a divatos szövetekben némelyiknek oly halvány a mintázata hogy csak kedvező fényhatás segítségével érvényesül,

Egyik-másik újabb kabátosöltözéknél láthatják még a nyárutó frakk és direktóár formáját. De igazán csinos is ez a testhez álló, hátul rövidebb-hosszabb lebbenben végződő kabát. Egy másik minta a hosszú, harangformájú trakklebbenyt mutatja, mely előlről élesen kivagott. Az eleje keskeny férfihajtókával és lehajtott gallérral, rövid ampirmellényre nyílik melyet broká selyemből szabtak.

Ujja hosszú, szűk sonkaújj, mely többnyire ránc nélkül van a rövid vállba illesztve. A szoknyán kevés változást észlelhetünk; még egyre a rakott aly járja azzal a különbséggel, hogy a csipő fölött legfoglaló betéje van. De csak az oldal ráncokat fogja le és elől, meg hátul egészen eltűnik. A tunikaszoknya, melyről eleinte azt hiték, hogy csak látogatóruhának van szánva, most divatos kabáthoz is bluzhoz. Őszintén megvallva, ez nem nagyon izléses dolog és sokkal inkább megfelel a kabáthoz és bluzhoz a rakott-és hangalij. A mi az őszi és téli kalapokat illeti, a *Divat Ujság* mai száma elég új kalapmintát mutat. Kedvelt most is a Rembrandt-Charlotte- és tokforma; oly csinos mind a három forma, hogy nem csoda, ha hölgyeink nem akarnak hamarosan megválni tőle.

Egy párizsi minta lap egészen lapos, igen nagy és lágy nemezből készült, kalapokat melyen mindár terpeszkedik 'szétterjesztett szárnyal. Ha most nézzük ezt a kalapot, talán még nem tetszik, de bizonyos, hogy mint mindenért a mi divatos, nem sokára azért is rajongni fogunk.

A *Divat ujság* minden hónapban kétszer jelenik meg. Előfizetési ára nagyon olcsó *negyedévre* postai való szétküldéssel, *két korona husz fillér*. Előfizetni legcélszerűbben a kiadóhivatalba intézett postautalványon lehet. A *Divat ujság* kiadóhivatala Budapesten, VIII., Rókk Szilárd-utca 4. számú házban van.

CSARNOK.

Esquollirné rendkívüli kalandja.

Írta: Pierre Louys.

Miután kilépett az Operából s hűgával, Armande-al együtt elhelyezkedett az automobilján, Esquollirné így szólt:

— Nos? Mi az impressziód?

— Külsőleg pompás.

— Elég. Főlölesleges a belső lényéről beszélned. Fogva vagy, édesem. Csókolj meg tehát, mert a dolog így már rendben van.

Gyöngéden megölelték egymást, aztán kibontakozva mindketten körülnéztek,

— Óh, szól Esquollirné, már tíz perce megyünk. Hol is járunk?

Armande letörölte az ablaküveget elhomályosító zuzmarát s így szólt:

— Nem látok semmit. Sötét van.

— Hogyan, sötét? A Champs-Élyséesn?

— Ó is kihajolt, belefurta tekintetét a sötétségbe s így lassan meg tudott különböztetni egy utat, mely nem volt házakkal szegélyezve.

— Igazán, nem — szólt ijedten — nem tudom hol vagyunk. Ez már nem páris. Ez a Sándor megőrült... álljunk meg...

S erősen megnyomta a csöngettyű gombját.

De aliz hangzottak fel az éles csöngettyűhangok, a bak tájékán egy záró-csap csattogása hallatszott s az automobil egyszerre a sebesség maximumával kezdett rohanni az éjszakába.

A hirtelen lökés hátravetette a két nővért. Kik egyszerre sóhajtottak fel:

— Istenem, Istenem...

Madelaine lehajtottotta a fejét s az üvegen keresztül a bakra nézett.

— Istenem, szóljt újra, ez nem Sándor.

— Mit mondasz...

— Meg vagyunk szöktetve. Nem Sándor vezeti a gépet.

— Én kiugrom...

— Armande, te örült vagy. Negyven kilométeres sebességgel megyünk; a halálba ugranál.

Mégis, ha nem lettek volna együtt, mindegyikük külön külön kiugrott volna; de ugyanazon érzés folytán, melynél fogva egy örvény szélén járván, a társunk veszedelme inkább foglalkoztat, mint a saját bajunk, Armande és Madelaine egyszerre ezt gondolták: „Én kiugorhatnám s nem lenne bajom, de ő meghalna.”

Kezeik keresték egymást, találkoztak s az ülőhely bőrpárnájába vajták magukat.

A gép gyorsasága változatlanul szédítő maradt; benné a rettegéstől halál-hidegen ült és hallgatott a két nővér. Madelaine, mint az olyan nők, akik sokat megismertek az életből s az emberekből, így gondolkozott:

— Ha csak arról volna szó. Ha nem ölné meg.

Armande-ot még ez a remény sem vigasztalta. Nem volt már elég naiv ahhoz, hogy ne tudja, mi vár reá s ép ezért szegényke majd megőrült az irtózáttól.

— Ah, kiáltott föl hirtelen, én kiugrom, Madelaine. Ez mégis jobb vég.

Ugyan e pillanatban azonban az automobil hirtelen a minimumra csökkentette a gyorsaságát, s így lassu járásaj egy csarnokba kanyarodott be s aztán egy nagy udvaron áthaladva egy tornác előtt megállott.

Madelaine odasugta nővérének: — Késő már, drágám.

Egy kopasz, negyven éves, elegáns öltözötű s tul udvarias ur nyitott nekik ajtót s köszöntötte őket.

Armande felkiáltott: — Uram öljön meg.

S naivul hozzátette — De ne közeledjék hozzám.

— Kisasszony szól az ismeretlen, nem fogok önhöz semmi formában közeledni, de kérem kövessen most, mert az idő halad. Teljesen főlölesleges segélyért kiáltani: Ez a ház egyedül áll az erdő közepében.

Madelaine szált ki először. Armande követte, de oly erőlenül, hogy a felhágó lépcsőt eltévesztette. Támogatni kellett őt. A halvány holdvilág, mely mngjelent az égen, mely beüzüstözte a báli belépőket, a nők fehér arcát s gondosan fésült hajzatát.

Beléptek egy szobába, hol Madelainet és Armande-ot egy fekete ruhába öltöztette: ett nő fogadta.

— Asszonyom... Kisasszony...

S aztán minden átmenet nélkül: — Mostan pedig engedjék meg, hogy levetkeztessem önöket.

— Minket . . . levetkeztetni . . . da-dogta Madelaine.

Nem fejezhette be. Az öreg nő már kikapcsolta a kabátja csatját, kihuzta az öv gömböstit s így lábához esni engedte a felső szoknyát. Ugyanily ügyesen lerántotta a fűzőt, úgy, hogy az ing válrésze szabadon hullott a gyöngéd, rizsporozott karokra.

— Most ön jön, ha megengedi, szolt Armandehez száraz hangon.

Armande egész fehér volt. Egy kétségbe esett pillantást vetett nővére, aki épen egy kerevetve omlott, hol egész testén végig hullámzó rángatózások fogták el. Aztán átengedte magát. Az öreg nő pedig, miután levetkeztette őt is, karjára vette a két ruhát s maga után betéve az ajtót, eltávozott.

A fiatal leány térdre hullott és zokogott. Az idő közben telt, az óra négyet ütött. Aztán hirtelen nővére karjaiba futott, aki görcsösen magához ölelte.

— Édes Armande-kám, drágaságom, — szolt gyöngéden Madelaine. — Édes kicsi nővérem. Ne félj semmit majd megvédlek én. Nálam a dolog nem nagyon fontos . . . De téged nem akarom, hogy érintsenek. A testemmel foglak megvédeni.

A folyosóról léptek kopogása hallatszott.

— Istenem, istenem, ő az!

A kulcs éles hanggal hatolt be a zárba s Armande úgy felsikított erre, mintha az ő testébe hatolt volna. Midőn azonban az ajtó megnyílt, csak az öreg nőt látták, aki egy tálcán hozta a ruhákat s udvariasan így szolt:

— Hölgyeim engedjék meg, hogy felöltöztessen önöket.

— Hogyan, — szolt Madelaine, — hogyan . . . de hát . . .

A feketeruhás nőt azonban ez a csodálkozás nem zavarta meg. A legnagyobb nyugalommal felöltöztette a két nőt, helyre simított minden redőt, eligazított minden csipkét s aztán köszönve távozott. Helyette belépett az ismeretlen.

— Hölgyeim, — szolt nagyon udvariasan, — nehogy kutassák ennek az éjnek titkát, s így nekem ártsanak, megmagyarázom a dologot. — Önökön van ma éjjel Paris két legszebb toalettje. Egy kilensem a mult ked-

den látta önöket ezekben a ruhákban az operában s azt mondta, hogy okvetlen csinálják neki egy ugyanilyet. Nos, ami a szabást és a színeket illeti, talán elég lett volna ha én az én divatárus szememmel jól megnézem önöket, van azonban ezeken a toaletteken egy csipkeminta, mely oly szövevényes hogy egyszerűen lehetetlen másképp utánozni, mintha redk nélkül kiterítve fekszik előttünk a szabó asztalon. Szükséges volt tehát, hogy a ruhákat rövid időre megszerezsem . . .

A két nővér elképedve hallgatott s az ismeretlen folytatta:

— Megvásároltam tehát az önök gépezetét, aki átengedte helyét az én emberemnek. Így kerültek önök ide. S ez fogja haza is szállítani önöket. Láthatják tehát, hogy semmi baj sincs. Mert két hölgy csak hazatérhet reggel hatkor egy bál éjszaka után! Önöknek azonban természetesen érdeke hogy az éj igazi történetét ne mondják el barátaiknak, akik ezt különös mosolylyal fogadnák.

Madelaine fölkiáltott:

— Milyen szerencse, hogy a férjem vadászni ment.

— Vadászni? — szolt mosolyogva az ismeretlen. — Az én értesüléseim jobbak. Tervem megkívánta, hogy nagyságod férje az éj folyamán ne legyen odahaza. Felbéreltem tehát egy divatos félvilági hölgyet: intézze úgy a dolgot, hogy férje ura ma éjjel kimaradjon. S mondhatom, az egész dologban ez került a legtöbb pénzünkbe.

Másnap reggel Esquollienne nem mondta el senkinek az éjjel történetét, mivel ennyi izgalom után oly álmós merült, hogy délután kettőig aludt. Midőn azonban legjobb barátja, Lalette asszony, megjelent ágyánál valami ellenállhatatlan vágy elmondatta vele a drámai eseményt. Természetesen megesketette barátját, hogy soha az életben egy szót nem ejt róla senki előtt. Szerencsétlenségére azonban a történet tulságosan érdekes volt. Még aznap este Lalettené egy társaságban volt, hot tizenhét épp oly titoktartó barátja, mint ő maga, volt jelen s így végre s siri hallgatás megfogadtatása után elmondta nekik fantasztikus, ötletes történetet. S nagyon őlm mondta el. Egy percig se sejtette előre

az eset vigjátéki végét. A hallgatóság oda volt. Ilyen közbekiáltások hangzottak:

— Ez borzasztó.

— Páris lakhatatlanná válik.

— Indiánok közt élünk.

Mikor aztán befejezte a történetet, mindenki megtette a maga megjegyzéseit, csak ő maga nem.

— És te, Yvonne, mit gondolsz te a dologról? — kérdezte valaki.

Egy kis ideig közönyös arcot vágott s aztán:

— Mit gondolok, mit gondolok . . .

— Nos?

— Azt gondolom, hogy ezek az Esquollierek eleget törték a fejüket, hogy kitáljanak valamit, a mivel a reggelig való kimaradásukat igazolják.

Nevetés, kiáltás, hempergés volt erre a felelet s a sok asszony oda volt a boldogságtól, hogy ilyen jól megmagyaráta Lalettené az Esquollienne rendkívüli esetét.

NOXIN

Minden jobb üzletben kapható.
HOCHSINGER TESTVÉREK
BUDAPEST.

Mindenféle nyomtatványok

pontos és izléses kivitelben

jutányos árban kaphatók

ENGEL JENŐ könyv- és papirkereskedésében.

IGNÁCZY GÉZA

MODERN FÉNYKÉPÉSZETE

BEREGSZÁSZ.

MŰTERME ALLANDÓAN NYITVA.

A világhírű KODAKOK eredeti árban.

ÁLVÁNYOS ÉS KÉZI LEMEZEK GÉPEK

FÉNYKÉPÉSZETI CIKKEK RAKTÁRA.

ÁRJEGYZÉK VIDÉKRE INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

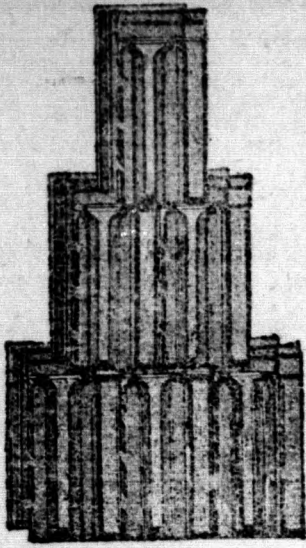

Az eperjesi népbank kályhagyára

értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy az eddig fennálló szerződését Markovics József úrral megszakította és a jelenlegi képviselőt Mermolstein és Kroh uraknak adta át és egyuttal ajánlja a legjobb hírnévnek s mindenütt közrekedveltségnek örvendő tűzálló fehér

chamotte-agyagból gyártott kiváló minőségű díszes kiállítású **cserepkályhák és kandallóit** felette jutányos árban. — A gyári szerelőnk által fellállított kályhák használhatóságát és jóságáért feltétlen felelősséget vállalunk. Kizárólagos képviselő és raktár Mermolstein és Kroh Beregszász, Petőfi-u. 4. sz. (Löwy-féle ház). Képviselőnk kívánatra mintákkal és költségvetéssel szolgálhat. Régi kályhák átrakása és javítása jutányosan eszközöltetik.

Nagykikindai gyártmány.
Bohn-féle szab. biztonsági
átfedőcserép 272. szám.

Bohn M. és Társai Nagykikinda és Zombolya.

Legrégibb, legnagyobb és legjobb telep e
szakmában Ausztria-Magyarországon a
Bohn-féle Téglagyárak

Nagykikindán és Zombolyán.

Alapított 1864. Alapított 1864.

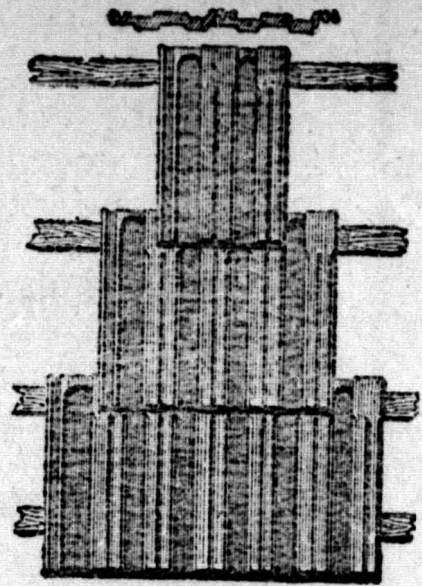
Legelőkelőbb referenciák.

50 millió évi gyártás

a cs. és kir. szab. Bohn-féle biztonsági átfedő cserépekből
VASOXYD természetes vörös színben vagy kátrányozva.

Gyártmányok: Bohn-féle szabadalmazott biztonsági átfedőcserépek.
Legelőkelőbb, legszebb tetőzet.

Képes árjegyzék és minták kívánatra ingyen és bérmentve.

Zombolyai gyártmány.

Szab. bizt. préselt átfedő cserép 253 sz.

FODOR ALBERT
fűszer- és csemege üzletében (Kossuth-tér)
 mindennap friss kávé pörkölés!
Tea, rum legfinomabb minőségekben.

Találmányok

szabadalmazása vagy értékesítése előtt egy Magyar-
országon, mint bármely külföldi államban, forduljon a

„SZABADALMI UJSÁG“

szerkesztőségéhez Budapest, VII., Erzsébet
körút 26. sz. kérje a „Szabadalmi Ujság“

ingyen nyitványozását.

Mielőtt
személy-, jelző- v. építési

K Ö L C S Ö N

iránt intézkednék

kérjen díjtalanul prospektust.

MELLER L. EGYED

BUDAPEST IX., Lónyay-utca 7.

Telefon: Interurban 46-31.

Patkányirtást

3 nap alatt jótállás mellett elvállal

Lóth Károly Mészáros.

HIRDETÉSEK felvételnek ENGEL JENŐ
papirkereskedésében. o

ROYAL

KÁVÉHAZ, ÉTTEREM, SZÁLLODA
Beregszász.

Az előkelő közönség találkozó helye. — Méréselt árak

„ANGYAL“ gyöngyvirág-crém.

Hozzávaló szappan ára 1 korona

Szeplőt, májfoltot es mindennemű arctisztítatlansá-
got pár nap alatt eltüntető az

„ANGYAL“ GYÖNGYVIRÁG-CRÉME a bőrnek fehér, üde
szint kölcsönöz.

Kapható: Reichard Jenő „Angyal“ gyögy-
szertára, Beregszász
(Bocskai-utca.)

„ANGYAL“ gyöngyvirág-crém.
Gyöngyvirág hölgypor ára 1 kor.